

Розрахунок українських доходів може перейти до Польщі

26 серпня 2022 року минуло 183 дні, як з охопленої війною України прибули до нас перші біженці. Це відповідний момент на верифікацію їх податкового статусу в Польщі. Не дотримання терміну може значно вплинути на розрахунок податків в нашій країні.

Життєва ситуація емігрантів з України, які потрапили до Польщі, дуже різна. Частина осіб покинула свої домівки, роботу і після перетину кордону влаштувалися на роботу в польські фірми. Натомість, деякі люди залишаються співробітниками компаній в Україні, і виконують роботу дистанційно. Частина фірм з України перевели своїх працівників до польських відділень. Тому кожен із цих випадків слід розглядати індивідуально.

Кожен випадок має розглядатись індивідуально

Незважаючи на введення спеціальних законів, призначених для біженців з України, польським законодавством не було введено спеціальних звільнень від прибуткового податку. У рамках спрощеної процедури допущено, між іншим можливість добровільного складання заяв про прийняття емігрантами статусу польського податкового резидента. Проте ці рішення не змінили основних принципів оподаткування доходів. Не введено також зміни в польсько-українській угоді, що зобов'язує до уникання подвійного оподаткування.

Міністерство фінансів також офіційно не віднеслося до питання інтерпретації законів, що стосуються податкової резиденції емігрантів. В деяких листах, адресованих до українських установ, можна відслідкувати запевнення підходу польських казначейських органів до проблеми податкової резиденції в ситуації війни зі зрозумінням.

Важливість терміну перебування

Польські норми щодо критеріїв встановлення місця проживання для цілей оподаткування в Польщі були включені до Закону з 26 липня 1991 року про податок на доходи фізичних осіб (консолідований текст Законодавчого журналу 2021 року, пункт 1128, зі змінами; далі: Закон про ПДФО). Відповідно до цього закону наявність податкової резиденції в Польщі означає для іноземців обов'язок розрахунку доходів отриманих в цілому світі, в Польщі на основі необмеженого податкового зобов'язання.

Те чи особа є податковим резидентом Польщі залежить від того, чи дотримані умови ст. 3 параграф 1а Закону про ПДФО. Згідно з цією статтею за особу, що має місце проживання на території Польської Республіки, вважається фізичну особу, яка:

- має на території Польської Республіки центр особистих чи економічних інтересів (осередок життєвих інтересів) або
- перебуває на території Польської Республіки довше ніж 183 дні в податковому році.

Ці закони застосовуються з врахуванням умов про уникання подвійного оподаткування.

На практиці виникають сумніви щодо того, чи дотримано критерій податкового резидентства в кожному конкретному випадку та де мають оподатковуватись доходи українських працівників. Виникають сумніви при зміні податкової резиденції і перенесення місця проживання біженця до Польщі.

Важливо, щоб оцінка того, чи підлягає фізична особа обмеженій чи необмеженій податковій відповідальності в Польщі, здійснювалася в кожному випадку індивідуально, беручи до уваги угоду про уникнення подвійного оподаткування.

У цих особливих обставинах переселення біженців та їхніх сімей до Польщі не повинно означати автоматичного податкового резидентства в Польщі. Принаймні таким є ставлення податкових органів. З іншого боку, до часу поки не будуть запроваджені практики конкретних органів, зміни нормативно-правових актів, важко припустити, що ця позиція буде універсальною.

Зміни після 183 днів

Закінчення терміну суттєво не вплине на правила оподаткування працівників польських компаній. У цьому випадку з першого дня працевлаштування роботодавець стягує передоплату на ПДФО згідно з польськими законами.

Інакше, однак ситуація складатиметься для осіб, працевлаштованих в українського роботодавця також у тих, які не мають в Польщі центру життєвих інтересів - вони підлягатимуть оподаткуванню в Польщі з моменту перевищення 183 днів перебування в Польщі в календарному році. Це визначено ст. 15 угоди про уникання подвійного оподаткування (Конвенція між Урядом Польської Республіки й Урядом України у справі уникання подвійного оподаткування і запобігання ухиленню від оподаткування у сфері податків від доходу і майна). Стаття впроваджує правило, згідно з яким оподаткування настає в країні проживання, якщо тільки робота не виконується в іншій країні. Після перевищення 183 днів перебування, слід визнати, що український працівник має бути оподаткований в Польщі вже від першого дня перебування.

Сумніви щодо розрахунків можуть виникнути також у осіб, які мають тісні ділові чи економічні зв'язки в Польщі, а їх рідні залишилися в Україні.

На думку авторів

Залежно від ситуації та моделі, за якою фірма вирішила допомогти людям з України, варто надати підтримку в аналізі їхньої ситуації. Йдеться про перевірку податкового місця проживання, календар перебування та визначення того, чи виникли податкові зобов'язання та які. Якщо такий працівник не вступив у правові відносини безпосередньо з польською організацією, ці зобов'язання, як правило, покладаються на самого працівника. Відповідно до ст. 44 параграф 1а Закону про ПДФО, платники податків, які отримують доходи без посередництва платників зі взаємин роботи з-за кордону, зобов'язані сплачувати передоплату на податки протягом податкового року. Передоплата вноситься до 20 числа місяця, наступного після місяця, в якому дохід був отриманий, а за Грудень - перед закінченням терміну, визначеного на складення річної податкової декларації.

Для багатьох з цих людей Вересень може виявитися тим місяцем, коли потрібно буде підрахувати та сплатити податковій передоплату, розраховану від всіх доходів за роботу в Польщі отриманих з початку перебування.

У екстремальних випадках може виявитися, що дійшло до відкриття в Польщі податкового підприємства української фірми, що означає додаткові корпоративні обов'язки.

Ускладнені ситуації, пов'язані з працевлаштуванням емігрантів з України, вимагають детального та індивідуального аналізу. Компанії, які пропонують допомогу таким людям, повинні перевірити, чи хтось з них відповідає умовам оподаткування в Польщі. Зобов'язання може виникнути вже у 2022 році, навіть щодо тих осіб, чия податкова резиденція залишилася за межами Польщі.